

مصاحبه با رئیس موسسه آموزش عالی علمی،

کاربردی وزارت جهاد کشاورزی

تربیت نیروی متخصص

مهمترین راهکار توسعه صنعت شیلات

با توجه به برگزاری چهارمین نمایشگاه بین‌المللی شیلات، آبریزان مصاحبه‌ای با آقای دکتر رجب بیگی معاون آموزشی سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی و رئیس موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی انجام گرفت. دکتر رجب بیگی در محدوده این مصاحبه به بیان دیدگاه‌ها و نقطه نظرات خود در مورد آموزش در بخش کشاورزی پرداخت که نظر شما خوانندگان گرامی را به مشروح این مصاحبه جلب می‌کنیم.

تکمیل فضاهای آموزشی، تجهیز و تکمیل آزمایشگاه‌ها، کارگاه‌ها و پایلوت‌ها، تدوین و تصویب ضوابط و مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی، رفاهی، خدماتی و همچنین نیازسنجی ۲۴۶ عنوان کتاب که تعداد ۱۱۰ عنوان از آنها مراحل تدوین را طی نموده و ۴۰ عنوان نیز چاپ شده و ۴۰ عنوان در دست چاپ است. و نیز بررسی ۲۵۳ طرح تحقیقاتی و مطالعاتی مرتبط با حوزه کاری موسسه برخی از مهمترین این فعالیت‌ها می‌باشد.

ضمن تشکر از حضور جنابعالی در این مصاحبه لطفاً به اختصار در مورد اهداف تاسیس موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی مطالبی را بیان فرمایید.

برنامه‌ریزی آموزش‌های علمی کاربردی از سال ۱۳۷۱ و پذیرش دانشجو و اجرای دوره‌های مقطع‌دار از سال ۱۳۷۵ توسط موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی سابق آغاز گردید.

از مهمترین اهداف و رسالت این موسسه می‌توان به ارتقا و انتقال دانش کار، ایجاد مهارت‌های شغلی به منظور افزایش بهره‌وری و شناسایی و ارتقاء معلومات و تجارب شاغلان حرف و مشاغل گوناگون و ایجاد هماهنگی بین مهارت و دانش کار اشاره کرد.

مهمترین فعالیت‌ها و برنامه‌های تدوین شده موسسه در طی چندسال اخیر را تشریح نمایید.

در دو بعد برنامه‌ریزی و اجرا در موسسه گام‌های بسیاری برداشته شده است. تشکیل ده هسته برنامه‌ریزی برای طراحی و تدوین دوره‌های علمی کاربردی با عناوین علوم دامی، دامپزشکی، منابع طبیعی و آب و خاک، شیلات و آبریزان، علوم انسانی، علوم زراعی، علوم باغی، صنایع تبدیلی و تکمیلی می‌باشد. ضمن آن که در موسسه ۱۰ گروه تخصصی متناسب با

هر هسته وجود دارد که مسوولیت نیازسنجی، طراحی، تصویب و راه‌اندازی و نظارت بر اجرای دوره‌های علمی کاربردی را دارند و دوره‌ها قبل از تصویب نهایی در هسته‌ها توسط گروه‌های تخصصی موسسه طراحی، تدوین و بررسی می‌شوند.

تاکنون ۱۸۰ برنامه درسی بلندمدت و پودمانی در گروه‌های تخصصی و هسته برنامه‌ریزی به تصویب رسیده است که ۶۰ عنوان آنها در شورای برنامه‌ریزی دانشگاه جامع علمی کاربردی مصوب شده است و بقیه در دست بررسی می‌باشد. برگزاری بیش از ۵۰۰ دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته علمی و کاربردی در مراکز آموزش سراسر کشور و پذیرش بیش از ۲۰ هزار دانشجو را از فعالیت‌های این موسسه می‌توان به حساب آورد.

چه تفاوتی بین دوره‌های برگزار شده توسط دانشگاه‌ها و دوره‌های برگزار شده توسط موسسه علمی کاربردی وجود دارد؟

با توجه به این که رشته‌های دانشگاهی در کشور تحت یک عنوان کلی برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود لذا برنامه‌ریزی در تخصصی نمودن دوره‌ها ضرورت می‌یابد، رسالت موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی این بوده است که با الگو برداری از کشورهای نظیر نروژ، تایلند، هندوستان، آلمان، مالزی و استرالیا گرایش‌های خاصی را تدوین و طراحی کنند. در حال حاضر دوره‌های شیلاتی این موسسه در سه گرایش تکثیر و پرورش، صید و بهره‌برداری و فرآوری محصولات شیلاتی کاملاً منطبق با نیازهای بخش شیلات طراحی و در حال اجرا می‌باشد.

وضعیت اشتغال دانش آموختگان را چگونه ارزیابی می‌نمایید؟

با نگاهی به وضعیت دانش آموختگان مشخص می‌گردد که عمده آنها جذب بازارهای کار شده‌اند به طوری که تا ۸۵ درصد فارغ التحصیلان رشته تکثیر پرورش آبزیان و تا ۷۷ درصد دانش آموختگان رشته فرآوری محصولات شیلاتی جذب بخش‌های مختلف شیلاتی شده‌اند و عملاً در رشد این صنعت بسیار موثر بوده‌است.

به نظر شما آیا آموزش‌های انجام شده در بخش علمی کاربردی در خصوص ارتقای سطح فعلی فعالیت‌های مختلف شیلاتی اثر گذار بوده‌است؟

با توجه به تخصصی بودن رشته‌های علمی کاربردی و توجه بیشتر به واحدهای عملی در سرفصل نویسی، این امر در بهبود دوره‌ها و بالتبع افزایش کار فارغ التحصیلان کاملاً ملموس است به عنوان مثال به دلیل این که دانشجویان هنگام آموزش در مزارع پرورش ماهی و میگو فعالیت می‌کنند و آموزش در عرصه صورت می‌گیرد. لذا پس از اتمام تحصیل مشاهده شده که عملکرد مزارعی که از فارغ التحصیلان علمی کاربردی بهره برده‌اند بالاتر از مزارع دیگر بوده به طوری که ماهیان گرمابی در این گونه مزارع از ۱/۸ تن به ۲/۳ تن در هکتار رسیده‌است. در زمینه‌های صید و عمل آوری نیز وضعیت مشابه است به طوری که مشکل اشتغال در خصوص فارغ التحصیلان علمی کاربردی شیلات تقریباً وجود ندارد.

موسسه در سال جاری چه برنامه‌هایی را در دست انجام دارد؟

پیش بینی می‌شود در سال جاری ۳۰۱ دوره مصوب علمی کاربردی اعم از کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در ۴۸ مرکز آموزشی جهادکشاورزی در سراسر کشور اجرا شود که می‌توان از این تعداد به اجرای ۲۳۸ دوره کاردانی و ۵۳ دوره کارشناسی ناپیوسته اشاره کرد.

به عبارتی دیگر جمعاً ۷۳ عنوان رشته علمی کاربردی در سطوح کاردانی ۵۲ رشته، کارشناسی ناپیوسته ۱۷ رشته، کارشناسی ارشد در حال تصویب ۳ رشته، پودمانی ۶ رشته برای اجرا در سال تحصیلی جدید و جذب بیش از ۱۵/۰۰۰ دانشجو در سال جاری پیش بینی می‌شود.

جناب دکتر از فرصتی که برای مصاحبه در اختیار ما قرار دادید سپاسگزاریم.

در حال حاضر دوره‌های شیلاتی این موسسه در سه گرایش تکثیر و پرورش، صید و بهره برداری و فرآوری محصولات شیلاتی کاملاً منطبق با نیازهای بخش شیلات طراحی و در حال اجرا می‌باشد

هرجامعه منطبق کردن دانش و مهارت انسان‌ها با تحولات سریع ناشی از تغییرات مداوم و شتابان تکنولوژی است و نقش آموزش‌های علمی کاربردی نیز به عنوان یک جریان مکمل در نظام آموزش عالی کشور در این رابطه مفهوم می‌یابد. در حال حاضر در حدود ۱۷۰ هزار نفر در بخش‌های مختلف شیلات اعم از دولتی و غیر دولتی مشغول به فعالیت می‌باشند که از مجموع شاغلین بخش بیش از ۶۰ درصد را افراد کم سواد و بی سواد تشکیل می‌دهند. بنابراین با توجه به آمارهای موجود توجه بیشتر به امر آموزش‌های پایه و تخصصی برای افزایش سطح کمی و کیفی فعالیت‌های شیلاتی امری ضروری و اجتناب ناپذیر است تا توسعه و شکوفایی بخش آبی پروری و ماهیگیری در سطح کشور گسترش یابد. از طرفی با توجه به پتانسیل‌های موجود در منابع آبی کشور اعم از شمال، جنوب و آب‌های داخلی و نظر به اشتغال در زیر بخش‌های مختلف شیلاتی و همچنین با توجه به ارتقای سطح علمی کارکنان شیلات وجود و تربیت نیروی انسانی متخصص امری کاملاً ضروری است. با توجه به وضعیت توسعه و گسترش صنعت شیلات در سال‌های اخیر در کشور

نحوه و میزان پذیرش دانشجو در گروه تخصصی شیلات و آبزیان چگونه بوده‌است؟

موسسه دارای ۱۰ گروه تخصصی می‌باشد که گروه تخصصی شیلات و آبزیان یکی از فعالترین گروه‌های موسسه در راستای اجرای اهداف و ارتقای سطح علمی و مهارت شاغلین زیر بخش‌های مرتبط بوده و تاکنون دوره‌های کاردانی و کارشناسی را در رشته‌های تکثیر و پرورش آبزیان در دو گرایش آب شیرین و میگو، صید و بهره برداری آبزیان، فرآوری محصولات شیلاتی به تصویب رسانده و در هشت مرکز آموزشی در سراسر کشور در حال اجرا دارد.

از سال ۱۳۷۵ با هماهنگی دانشگاه جامع علمی کاربردی و از طریق سازمان سنجش آموزش کشور برای دوره‌های شیلاتی ۱۵۶۳ نفر دانشجو در مقطع کاردانی و ۱۹۱ نفر در مقطع کارشناسی ناپیوسته فارغ‌التحصیل شده‌اند.

به نظر شما برگزاری دوره‌های علمی کاربردی شیلات همسو با نیازهای بخش اجرایی این صنعت طراحی و اجرا می‌گردد؟

خط مشی بخش‌های شیلاتی کشور با هدف اصلی استحصال انواع آبزیان برای مصارف داخلی و صادرات به منظور رقابت با بازارهای جهانی در کیفیتی مطلوب صورت می‌گیرد؛ در این حوزه شیلات متولی امور است و مشارکت دادن بخش‌های مختلف در فعالیت‌های شیلاتی و سوق دادن صید سنتی و صید صنعتی و بهره برداری بهینه از ذخایر موجود و حفظ آنها بخشی از اهداف و فعالیت‌های آن را تشکیل می‌دهد که موسسه نیز برای کمک به دستیابی به اهداف فوق و کمک به استقلال اجتماعی و اقتصادی و توسعه کشور اقدام به برنامه ریزی دوره‌های شیلاتی کرده‌است. در حال حاضر با توجه به توسعه مساحت زیر کشت میگو، آبزیان پرورشی خصوصاً ماهیان دریایی نیاز به نیروی انسانی ماهر را بیش از پیش آشکار می‌سازد. که همین امر وظیفه موسسه را خطیرتر می‌کند. در سال ۱۳۸۵ مراکز آموزش عالی علمی کاربردی شیلاتی با ۱۹ دوره و جذب بیش از ۵۰۰ نفر دانشجو در مقاطع کاردانی و کارشناسی که حضور نیمی از آنها را شاغلان زیر بخش‌های مختلف شیلاتی تشکیل می‌دهند مبین نیازهای این بخش می‌باشد.

در خصوص به کارگیری دانش و مهارت در بخش شیلات و نقش آن در توسعه این صنعت توضیحاتی بفرمایید؟

بدون شک یکی از مهمترین اهداف آموزش در